

Förklarande av Hjärterön med därtill hörande öar i Kville socken, Tanums kommun, som naturreservat

Hemmanet Hjärterön omfattar förutom själva Hjärterön öarna Korsön, Bringebärsholmen, Norra och Södra Fotstillen, Florön samt ytterligare några mindre holmar och skär.

Öarna ingår i det område av västkusten som i prop 1972:111 angående fysisk riksplanering angivits vara av riksintresse för friluftslivet och som föreslagits bära "genom skyddsåtgärder och utvecklingsplanering disponeras så att ett allsidigt utnyttjande för fritidsändamål blir möjligt." I sitt program till fullföljande av den fysiska riksplaneringens intentioner - vilket enligt regeringens beslut 1975-04-03 i huvudsak kan ligga till grund för det fortsatta planeringsarbetet - har kommunen föreslagit att "Hjärterön och Korsön med vissa närliggande mindre öar" avsättes som naturreservat.

Öarna rymmer högklassiga badstränder och goda anlösningsmöjligheter för småbåtar och är i ytterst ringa utsträckning ianspråktaga för fritidsbebyggelse. Härigenom och på grund av läget nära Fjällbacka samhälle är öarna av stort värde för det rörliga friluftslivet. Den kulturhistoriskt intressanta bebyggelsen på Hjärterön (sjökaptensbostad jämte stora magasinsbyggnader) samt de vetenskapliga naturvärdena (suboceaniskt präglade ljungmarker, kalktorrängar, vindexponerad krattvegetation m m) förhöjer ytterligare värdet på öarna som naturvårdsobjekt.

På hemställan av statens naturvårdsverk har länsstyrelsen förhandlat om förvärv för naturvårdsändamål av vissa fastigheter inom hemmanet Hjärterön. Förhandlingarna har resulterat i att kronan numera är ägare till fastigheterna Hjärterön 1:2, 1:3 och 1:6 jämte därtill hörande vattenområde. Köpeskillingen för fastigheterna uppgick till 190 000 kr. Landarealen utgör 110 hektar, Återstoden av hemmanet Hjärterön eller cirka 20 hektar utgör enskild mark och omfattas inte av reservatbildningen. För dessa fastigheter gäller strandskydd enligt länsstyrelsens beslut 1975-06-30.

Hjärterön 1:3 besväras av en inteckning för nyttjanderätt på 49 år från 1965-08-01. Nyttjanderätten gäller en upplåtelse av ett markområde om cirka 10 000 kvadratmeter till Leif Fredriksson. Hjärterön 1:6 besväras likaledes av en inteckning för nyttjanderätt, vilken avser upplåtelse på 49 år från 1966-09-01 av ett markområde på Korsön till Axel Ahlmark. Vidare har kronan 1974-05-01 tecknat ett nyttjanderättsavtal med förre ägaren till de av kronan förvärvade fastigheterna. Enligt avtalet har kronan upplåtit till Siv Sjöstrand rätt att nyttja kronans fastigheter för visst fårbete, jakt och fiske m m. Upplåtelsen gäller för Siv Sjöstrands

livstid. Något vederlag skall inte utgå.

Få grund av vad ovan anförts, förklarar länsstyrelsen med stöd av 7 § naturvårdslagen fastigheterna Hjärterön 1:2, 1:3 och 1:6 i Kville socken, Tanums kommun, med omgivande vattenområde i den utsträckning som framgår av närslutna karta (Bil A) som naturreservat.

Med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 8 § naturvårds kungörelsen beslutar länsstyrelsen att de föreskrifter som upptagits i närslutna bilaga (Bil B) skall gälla för reservatet.

Besvär till jordbruksdepartementet inom 3 veckor från delfåendet enligt bilaga (formulär 7).

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I styrelsens sammanträde deltog landshövdingen Erik Huss, ledamöterna Gösta Andersson, Olof Larsson, Åke Linder, Göran Axell, Bertil Thorburn, Åke Norling, Kjell A Mattsson, Elof Karlsson samt tjänstgörande suppleanten Olle Jansson.

I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet John Hägglund, förste länsassessorn Carl-Otto Lindberg, länsassessorn Mats Vidén, länsarkitekten Frans Scherman, överlantmätaren Sigurd Linders samt byrådirektören Carl-Axel Jansson, föredragande.

Erik Huss

Carl-Axel Jansson

Bilaga B

RESERVATFÖRESKRIFTER

- A Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen som inskränker markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar gäller följande:

Det är förbjudet att

- 1 bedriva täktverksamhet på land med undantag för husbehovstäkt efter förvaltarens tillstånd,
- 2 utföra nybyggnad eller anordna upplag; dock att nybyggnad får ske för jordbrukets eller det rörliga friluftslivets behov efter länsstyrelsens tillstånd,
- 3 uppföra stängsel eller andra hägnader annat än för jordbrukets behov.

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

- 4 dra fram luftledning som fordrar att mer än en stolpe reses,
 - 5 anlägga nya vägar,
 - 6 schakta, fylla, dika eller tippa,
 - 7 använda kemiska bekämpningsmedel,
 - 8 avverka eller plantera träd,
 - 9 utnyttja marken i kommersiellt hänseende för annat än jordbruk eller därmed jämförligt ändamål.
- B Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång
- 1 Förvaltaren äger genom lämpliga hävdåtgärder ombesörja att kulturmarkerna hålls öppna om inte markägare eller nyttjanderättshavare använder bruksformer som tjänar sådant ändamål.
 - 2 Förvaltaren må anordna stängselpassager för att underlätta allmänhetens strövmöjligheter.
- C Föreskrifter enligt 8 § naturvårdskungörelsen rörande vård och förvaltning av reservatet

Området skall vårdas och förvaltas av domänverket. Skötsel- och dispositionsplan skall upprättas av förvaltaren och underställas statens naturvårdsverk och länsstyrelsen för godkännande. Reservatet skall utmärkas med skyltar enligt naturvårdsverkets anvisningar. Skyltarna skall ha av länsstyrelsen godkänd text.

D Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar gäller följande:

Det är förbjudet att

- medföra hund
- gräva upp växter
- campa
- göra upp eld.

Naturreservatet
HJÄRTERÖN, Tanums k:n

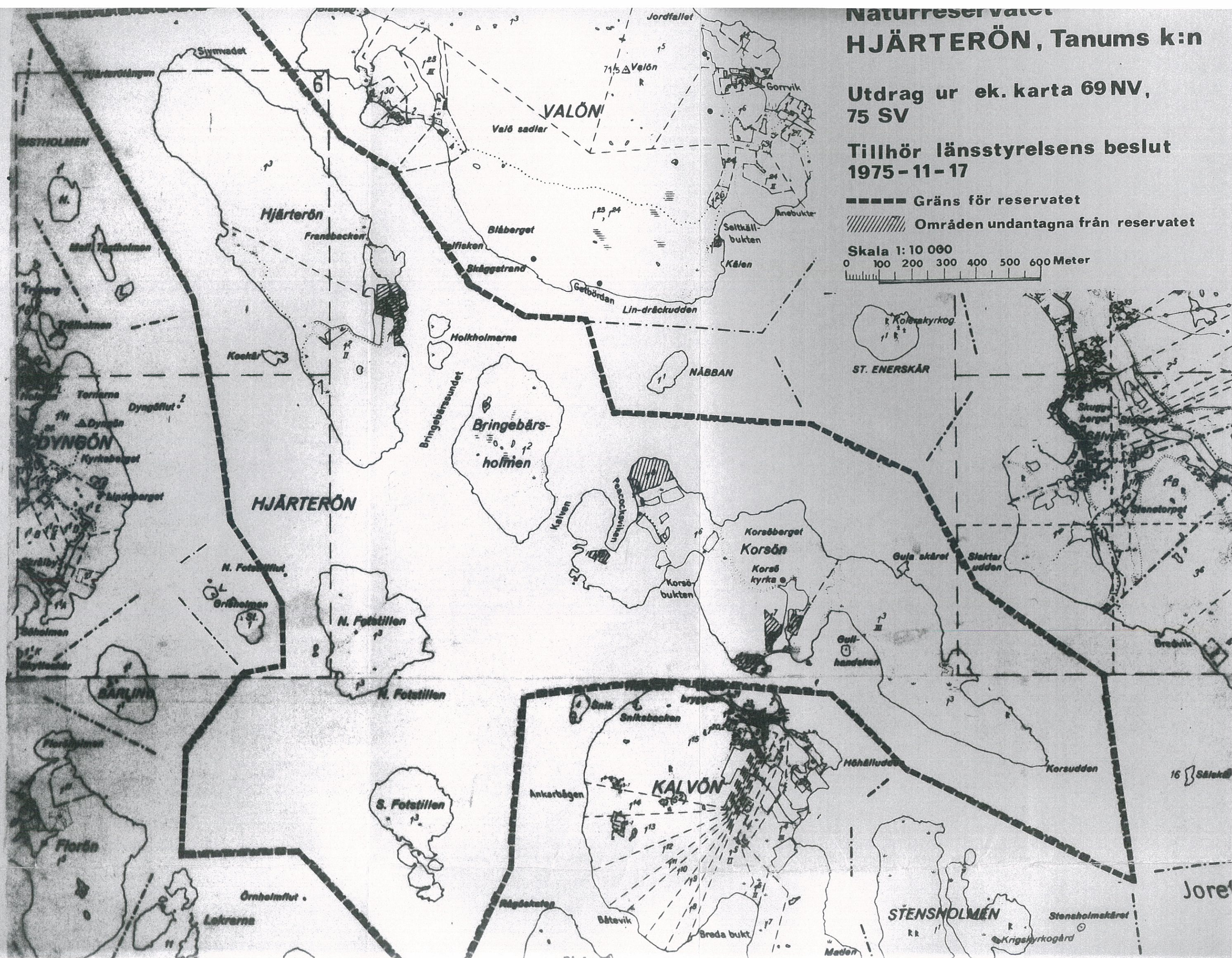
Utdrag ur ek. karta 69 NV,
75 SV

Tillhör länsstyrelsens beslut
1975-11-17

----- Gräns för reservatet

////// Områden undantagna från reservatet

Skala 1:10 000
0 100 200 300 400 500 600 Meter

Skötselplan för
Naturreservatet Hjärterön
med tillhörande öar
i Tanums kommun

Upprättad i juli 1976 av Lennart Andersson

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län och Domänverket 1977
Kartorna är utförda av Dagny Petrusson Naturvårdsenheten

INNEHÅLL

	Inledning
1	ALLMÄN BESKRIVNING
1.1	Data
1.2	Naturförhållanden
1.2.1	Topografi
1.2.2	Bebyggelse
1.2.3	Växtlighet
1.2.4	Djurliv
1.3	Jakt- och viltvård
1.4	Kommunikationer
2	SKÖTSELPLAN
2.1	Allmänna mål för reservatets skötsel
2.2	Allmänna anvisningar för reservatets skötsel
2.3	Tillsyn
2.4	Renhållning
2.5	Detaljbeskrivning och detaljåtgärder
2.5.1	Betesområde I
	Skötselområde 1
	Skötselområde 2
	Skötselområde 3
	Skötselområde 4
	Skötselområde 5
	Skötselområde 6
2.5.2	Betesområde II
	Skötselområde 7
	Skötselområde 8
	Skötselområde 9
	Skötselområde 10
	Skötselområde 11
	Skötselområde 12
2.5.3	Betesområde III
	Skötselområde 13
	Skötselområde 14
2.5.4	Betesområde IV
	Skötselområde 15
2.5.5	Betesområde V och VI
	Skötselområde 16-24
2.5.6	Betesområde VII
	Skötselområde 25-29
2.5.7	Betesområde VIII
	Skötselområde 50-55
2.5.8	Betesområde IX och X
	Skötselområde 54
3	ÅTGÄRDER FÖR FRILUFTSLIVET
3.1	Promenadstråk
3.2	Toaletter och sopkärl

- 3.3 Informationsskyltar
- 3.4 Angöringsplatser för båtar

4 BILAGOR

- Bilaga 1 Tabellsammanställning över vissa skötselåtgärder
- Bilaga 2 Resolution + karta
- Bilaga 3 Betesavtal
- Bilaga 4 Fotodokumentation
- Karta 1 Vegetation, Skötsel- och betesområden
- Karta 2 Anordningar för besökande, skötsel- och betesområden

INLEDNING

Detta förslag till skötselplan syftar till att bevara och öka reservatets attraktivitet för det rörliga friluftslivet. Det grundar sig dels på länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län resolution av 1975-11-17 och betesplan upprättad av Carl-Axel Jansson 1974-04-01 (bilaga 3), dels på en av mig utförd naturinventering, redovisad i september 1975 samt dessutom på förnyade fältstudier under tiden juni - juli 1976. En fotobilaga i färg och svart-vitt har iordningställts i 10 ex. Ett urval av de senare redovisas i bilaga 4. Dessa har i texten markerats med asterisk efter bildhänvisningen.

Förvaltare av reservatet är domänverket.

1 ALLMÄN BESKRIVNING

1.1 Data

Avsatt: genom beslut av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län 1975-11-17.

Areal: 110 hektar landyta.

Läge: Reservatet omfattar öarna Hjärterön, Bringebärsholmen, Norra och Södra Fotstillen samt Korsön i Kville socken, Tanums kommun. Öarna ligger ca 2,5 km väster till söder om Fjällbacka. De återfinns på ekonomiska kartbladen 69 NV och 75 SV samt på topografiska kartbladet 9A Strömstad SV/SO.

Syfte med avsättningen: att möjliggöra områdets allsidiga utnyttjande för fritidsändamål.

Redovisningskartor: Översiktskarta i skala 1:50 000. Övriga kartor i skala 1:10 000.

Vegetationskartorna har med mindre ändringar tagits från: Andersson, L. Bringebärsholmen, Fläskön, Norra och Södra Fotstillen, Gluppö, Hjärterön, Korsön och Porsholmen.

Sammanställning av Naturvårdsinventering 1975 - Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län 1976.

1.2 Naturförhållanden

1.2.1 Topografi

Landskapsbilden på öarna domineras helt av berg, som på Hjärterön och Korsön når en höjd av 35 - 45 m ö.h. Berggrunden består av bohusgranit och berget är på de flesta ställen starkt uppklyftat och genomdraget av större och mindre spricksystem. Lösa avlagringar upptar en mer blygsam areal. De ytmässigt viktigaste är de blockmarker (svallad morän), som är särskilt framträdande på bergens västsidor, d.v.s. deras läsidor i förhållande till inlandsisens rörelseriktning. Mellan bergen och i en del klåvor och sprickor på ringa höjd över havet finns sandavlagringar och sanden är alltid mer eller mindre starkt skalblandad. Obetydliga torvavlagringar finns här och var på bergens högsta delar i grunda, avloppslösa fördjupningar i hällen, där det kvardröjande regnvattnet givit upphov till torvbildning.

Stränderna är till större delen klipp- eller blockstränder. Sandstränder lämpliga för "familjebad" upptar endast en liten del av strandlinjen. Vanligast är de på Korsön.

1.2.2 Bebyggelse

Bebyggelse finns på Hjärterön och Korsön, men berör endast några mindre områden, som undantagits från reservatsbildningen. Bebyggelsen på Hjärterön består av kaptensboställe med två tillhörande magasinsbyggnader, samtliga från adertonhundratalet, samt ett mindre hus av äldre datum och några uthus. Kaptensbostället med tillhörande magasin är av stort kulturhistoriskt intresse (bild 10 och 41).

1.2.5 Växtlighet

Landskapsbilden domineras helt av hållmarkens stora utbredning (bild 33). På bergsyterna finns endast skorp- och bladlavar. I småsprickor mellan hållarna finns en artfattig hedvegetation med ljung, kråkris, bergglim, brunven, fårsvingel, kruståtel, pillerstarr, vårspergel etc. Nära havet, där växtligheten påverkas av fågelspillning kan hållmarksvegetationen emellertid vara betydligt mera varierad och färgrik med t ex bergsyra, brunven, gul fetknopp, nagelört, sandlök, styvmorsviol, gulmåra, kärleksört, liten fetknopp, strandglim, trift och vårarv.

Framförallt på Bringebarsholmen finns stora blockmarker där högre växtlighet till större delen saknas. I andra fall är blockmarken övervuxen med krattskog eller hyser en torrängsartad flora mellan blocken.

På sydöstra delen av Korsön finns förhållandevis stora ytor med sammanhängande hedvegetation, till större delen fukthedsartad med ljung, klockljung, odon, pors, gråstarr, stjärnstarr, hundstarr (bild 32 och 59).

I klåvor och på låglänta områden mellan bergen där det finns avlagringar med skalblandad sand förekommer ängsmark, som ännu är måttligt eller inte alls igenväxt. Vegetationen är av växlande karaktär, men tydligt kalkpåverkade torrängar dominerar. Till den karaktäristiska artuppsättningen på sådan mark hör bl a blodnäva, bockrot, darrgräs, fårsvingel, gulmåra, käringtand, lundtrav, sandnarv, smultron, spåtistel, vildlin, vårstarr och ängshavre. Längs bergväggar, blockmarker och liknande kantas ängsmarken i allmänhet av ädellövsnår av apel, brakved, hagtorn, liguster, nypon, olvon, oxbär och slån. På Korsön finns dessutom getapel i den del sådana snår. Örtvegetationen i snåren är ofta artrik med bl a blodnäva, gullviva, gulvial, hundloka, kungsmynta, nejlikrot, piggstarr, rödklint, skogsklöver och småborre. Ängsmarken har störst utbredning på Korsön. På övriga öar är ängspartierna små eller mycket små.

Skogsartad vegetation av nämnvärd omfattning finns endast på Hjärterön. Få blockmark på öns västsida, i tre större klåvor, som löper i nordost - sydväst tvärs över ön och i ett antal mindre klåvor på öns nordvästra del finner man en tät krattskog av vinterek, björk och asp (bild 1, 2, 33, 34*, 36* och 46*). I mindre omfattning förekommer även hassel, rönn och oxel. Träden är, med undantag för de tvärgående klåvornas nordöstra delar, lågvuxna med mycket knotiga stammar och hårt vindtuktade kronor (bild 4 och 37*). Fältskiktet är i skogen på västra delen av ön av hedtyp eller mager ängstyp med brunven, getrams, gullris, liljekonvalj,

kruståtel, träjon, vitsippa, vårbrodd, ängskovall o a. I öster är skogens fältskikt oftast av klar ängstyp med björnfloka, blåsippa, getrams, glansnäva, gullviva, harkål, hundloka, jordreva, liljekonvalj, lundbräsa, lundelm, lundgröe, majsmörblomma, piggstarr, skogsviol, skogssallat, stinknäva, stinksyska, storrams, trolldruva, vitsippa, vänderot m m. På några få ställen har dessutom påträffats desmeknopp, skogslök och tandrot. I denna rikare skog är träden i regel betydligt rakare, grovstammigare och mer högvuxna än i den magrare typen. Ofta finns där ett starkt inslag av hassel (bild 5, 38 och 40).

1.2.4 Djurliv

Djurlivet är ingenstans inom reservatet påfallande rikt, sannolikt på grund av störning från mänskliga aktiviteter. På Norra Fotstillen finns en stor trutkoloni, vars närvaro är högst påtaglig för alla besökare. Vidare ser man ofta ejder och småskrak kring öarna. Strandskata är vanlig längs stränderna och någon enstaka gång kan man också få se större strandpipare. De vanligaste fåglarna på det inre av de större öarna är gulspurv och hämpling. Hare förekommer vissa år i stor mängd.

1.3 Jakt- och viltvård

Räv och mink bör efterhållas.

1.4 Kommunikationer

Öarna kan endast nås med båt. Det finns inga reguljära förbindelser, men transport kan i regel lejas i Fjällbacka. Mindre båtar kan vid gott väder angöra samtliga öar men vid hårt väder blir möjligheterna mer begränsade, eftersom goda naturhamnar saknas. Korsöbukten erbjuder dock ankoringsmöjligheter vid de flesta vindriktningar och där kan även förhållandevis djupgående båtar gå in. Privata bryggor finns vid husen på Hjärterön och Korsön. Bryggor för allmänheten saknas.

2 **SKÖTSELPLAN**

2.1 Allmänna mål för reservatets skötsel

Reservatets skötsel skall syfta till att

- a) möjliggöra friluftsliv varvid hänsyn skall tagas till jordbruksnäringen
- b) så långt det är möjligt bevara den ännu hävdade ängsmarkens öppna karaktär med metoder som bevarar en någorlunda rik ängsflora
- c) I möjligaste mån skydda den vetenskapligt intressanta kratt- och skogsvegetationen

2.2 Allmänna anvisningar för reservatets skötsel

- a) Förvaltaren skall genom regelbundna inspektioner hålla sig underrättad om vegetationsutvecklingen inom reservatet. Särskild uppmärksamhet skall ägnas kratt- och skogsvegetationen på norra delen av Hjärterön och fårbetets inverkan på denna.

- b) Ängsmarker skall hållas öppna. genom fårbyte i kombination med manuell buskröjning. Fårbetet får ej bedrivas i sådan omfattning att vegetationen väsentligt utarmas. Röjningsavfall lägges på undanskymda platser.
- c) Förvaltaren skall fortlöpande kontrollera att vegetationen inte utsätts för överbetning. I det fall tecken på sådan visar sig i form av erosionsskador e dyl åligger det förvaltaren att genom överenskommelse med nyttjanderättshavaren tillse att betestrycket minskas. Vegetationsutvecklingen bör följas genom årlig analys av fasta provrutor. Dessa bör placeras i representativa växtsamhällen eller på platser med särskild värdefull och känslig vegetation.
- d) All avverkning och röjning på norra delen av Hjärterön bör undvikas.

2.3 Tillsyn

Förvaltaren skall öva tillsyn över att reservatsföreskrifterna efterlevs. Samarbete med kustbevakningen bör eftersträvas.

2.4 Renhållning

Tömning av sop- och latrinkärl skall ske vid behov. Stränderna bör årligen - lämpligen varje vår - rensas från skräp. Material såsom glas, plåt etc skall transporteras bort. Särskild omsorg bör i detta avseende ägnas åt skötselområdena 6, 9, 14, 15, 19, 29, 25, 27 och 39.

2.5 Detaljbeskrivning och detaljåtgärder

Den viktigaste delen av reservatets skötsel, fårbetet, är i stor utsträckning oberoende av övriga åtgärder. Reservatet har därför delats upp i ett antal större betesområden. Inom dessa har sedan gjorts en underindelning i skötselområden i den omfattning som fordras för att nå översiktighet i skötselanvisningarna.

2.5.1 Betesområde 1 (Norra delen av Hjärterön, skötselområde 1-6 karta 1 och 2)

Betestid: 15 augusti - 1 juni. Betesuppehåll bör om möjligt ske vart femte år, dock först efter överenskommelse med arrendatorn.

SKÖTSELOMRÅDE 1

Beskrivning: Bergigt område, i stort sett dominerat av hällmark. På bergets västsida finns stora blockmarker (svallad morän), som till stor del är övervuxna med hårt vindtuktat kratt (bild 1, 33 och 34*). I nordvästra delen av området är berget genomkorsat av stora sprickor, i vilka växer en mestadels mager krattskog med ek, björk och asp. Inom området löper från nordost till sydväst en klåva med krattskog, som till större delen är av hed- eller mager ängstyp med låga, knotiga träd.

Längs områdets västsida dominerar blockstränder medan klippstränder dominerar i norr och öster. I norr stupar klipporna brant till stort djup medan de i öster möter sandbotten på ringa

djup.

Mål: Området bör i huvudsak få bibehålla den nuvarande landskapsbilden, dvs hållmarker med hedlövskogsbevuxna (kratttyp) sprickdalar.

Åtgärder: Om fåren skulle allvarligt hota träd- och buskvegetationens fortbestånd bör man överväga att helt avlysa fårbeta inom denna del av reservatet. Ingen trådfällning bör komma ifråga. Utöver regelbunden tillsyn fordras inga särskilda skötselåtgärder från förvaltarens sida.

SKÖTSELOMRÅDE 2

Beskrivning: Spricksystem med två klåvor som löper tvärs över ön från nordost till sydväst. Västra delen av klåvorna är fylld med krattartad vegetation av samma typ som beskrevs från skötselområde 1 (bild 2,4, 36* och 37*). I öster är skogen betydligt mer högvuxen och träden har förhållandevis raka stammar. Inslaget av hassel är där markant och fältskiktet är artrikt och av klar ängstyp (bild 5 och 38). Detta skogsparti utgör tillsammans med skogen i skötselområde 5 den från vetenskaplig synpunkt intressantaste lövvegetationen inom reservatet och äger dessutom betydande skönhetsvärde.

Mål: Krattvegetationen bör bevaras i så vitt möjligt ursprungligt skick.

Åtgärder: I samband med den regelbundna tillsynen bör man ägna särskild uppmärksamhet åt vegetationsutvecklingen inom detta område. Hänsyn skall tas inte bara till träd och buskskikt utan även till fältskiktet. Skulle, trots inskränkningarna i betestid, vegetationen allvarligt skadas bör man begränsa fårbetet inom betesområde I.

Ingen avverkning eller röjning bör förekomma.

SKÖTSELOMRÅDE 3

Beskrivning: Låglänt parti på mer eller mindre skalblandad sand. Vegetationen är på norra delen av området torrängsartad, på den södra har den karaktären av ljunghed med talrika lågvuxna enbuskar och insprängda småtor med torrängsvegetation. Inom området finns spår efter stenbrytning i liten skala. Stranden är delvis sandig och lämpar sig väl för bad (bild 6 och 35*).

Mål: Den nu öppna ängsmarken bör även i fortsättningen hindras från att växa igen.

Åtgärder: För närvarande fordras inga åtgärder utöver fårbeta. I framtiden eventuellt uppkommande busk uppslag skall röjas bort.

SKÖTSELOMRÅDE 4

Beskrivning: Bergsområde, till större delen med hållmark. Bergets nedre västra sluttning är till stor del täckt av grovblockig svallad morän. På dessa blockmarker växer en tät krattvegetation av mer eller mindre buskformig hassel, ek, brakved, asp, slån, hagtorn, nypon, olvon och liguster (bild 8 och 46*). Den övre delen av denna kratt är mager, den nedre är,

utan skarp övergång, ängsartad med artrik brynvegetation av bl a blodnäva, kungsmänta och småborre. Mellan krattet och stranden finns en smal remsa av torrängsartad vegetation på blockrik mark. Längs bergets sydsida växer en smal bård av lövskog med trädsikt av asp, björk och ek och ett hedartat fältsikt med bl a kruståtel, vårbrodd och ängskovall. På gränsen mot inägorna väst och nordväst om bebyggelsen finns starkt kulturpåverkad ”galleriskog” med utglesat trädsikt av asp, ask, björk och ek och med ett fältsikt av hundäxing, timotej, ängssyra etc.

Stranden är i väster blockig, i öster består den av klippor, som på ringa djup möter sandbotten, ofta med mer eller mindre starkt slamblandning.

Mål: Landskapsbilden med hållmarker och lövskogar med sprickdalar skall bevaras i stort sett oförändrad.

Åtgärder: För närvarande fordras inga andra åtgärder än tillsyn och den inskränkning i betesdriften, som gäller för hela betesområde I. Skulle betet allvarligt hota krattets fortbestånd bör ytterligare inskränkningar övervägas.

SKÖTSELOMRÅDE 5

Beskrivning: Ängslövskog på grovblockig (vittringsblock) mark delvis skalblandat finsediment. Trädsiktet består i huvudsak av ek, alm, ask och lind (bild 39* och 40). Fältsiktet är örtrikt med bl a bergslok, blåsippa, getrams, glansnäva, gullviva, lundelm, lundgröe, majsmörblomma, nejlikrot och skogssallat. Skogsbrynet i öster har välutbildade brynsnår med hagtorn, hassel och liguster och i fältsiktet blodnäva, häckvicker, lundtrav, skogsklöver m m.

Mål: Skogen bör bevaras i huvudsak intakt.

Åtgärder: Vegetationsutvecklingen i detta område bör ägnas särskild uppmärksamhet. Skulle de för betesområde I gällande inskränkningarna i fårbetet visa sig otillräckliga bör skogsområdet helt skyddas från fårbyte, t ex genom att inhägnas.

SKÖTSELOMRÅDE 6

Beskrivning: Terräng på skalblandad sand. På uddens östsida finns ett mindre parti med berg i dagen. Stränderna består av sand och lämpar sig för bad, varför de under sommaren är livligt frekventerade (bild 7 och 39*).

Mål: Ängsmarken skall hållas öppen.

Åtgärder: Utöver bete fordras för närvarande inga åtgärder. Eventuellt framtida busk uppslag skall röjas bort.

2.5.2 Betesområde II (Södra delen av Hjärterön, skötselområde 7-12 karta 1 och 2)

Betestid: Hela året

SKÖTSELOMRÅDE 7

Beskrivning: Kulturmark i anslutning till bebyggelse. Med undantag för en smal remsa galleriskog mot skötselområde 4 är marken tagen i anspråk för vallodling eller kulturbete.

Mål och åtgärder: Området skall hållas öppet genom åkerbruk, slåtter, bete eller dylikt.

SKÖTSELOMRÅDE 8

Beskrivning: Litet område med hållmark. I åkerkanten finns en del randsnår av alm, hagtorn, nypon, rönn och slån.

Mål och åtgärder: Området för utvecklas fritt från åtgärder från förvaltarens sida.

SKÖTSELOMRÅDE 9

Beskrivning: Betad ängsmark, till större delen med torrängsvegetation av backglim, backtrav, bockrot, blodnäva, fårsvingel, gulmåra, luddhavre, rödklint, rödkämpar, rödven, vårbrodd etc. (bild 8 och 46*).

Stranden består till stor del av sand och anlitas mycket som badplats. I sydöstra kanten av ängen har man under sommaren 1976 satt upp en mindre byggnad inrymmande två toaletter och ett soprum.

Mål: Ängsmarken skall hållas öppen.

Åtgärder: Utöver fårbetet fordras för närvarande inga åtgärder. I framtiden eventuellt uppkommande buskar skall tas bort.

SKÖTSELOMRÅDE 10

Beskrivning: Starkt kulturpåverkad mark längs vägen från bebyggelsen västerut. Närmast bebyggelsen finns en liten åker som för närvarande brukas för kulturbete (bild 42*), och inom området mitt på ön ytterligare en liten åker som brukas för odling av fodermärgkål (bild 9 och 44*). Längs bergkanter och impediment finns randskog av asp och björk eller ask, ek och hassel (bild 43*). Fältskiktet kan i sådan randskog vara tämligen artrikt och lundartat med bl a björnfloka, gullviva, häckvicker, lundgröe, rödblåra, stinknäva, storrams, trolldruva och träjon.

Mål: Nu brukad mark bör även fortsättningsvis hållas i stånd.

Åtgärder: Utöver åkerbruk och fårskötsel fordras för närvarande inga åtgärder. Vid

eventuella röjningar i randskogen skall man iaktta viss återhållsamhet och bevara ett träd- och buskskikt av framför allt ek, ask, alm, hassel och hagtorn. För att undvika ett kraftigt slyuppslag bör krontaket hållas någorlunda slutet.

SKÖTSELOMRÅDE 11

Beskrivning: Bergsområde helt dominerat av hållmark (bild 12). I klåvor och sänkor med tillräckligt jordlager växer dungar av ofta mer eller mindre sumpig hedkrattskog. Trädskiktet domineras i allmänhet av björk och därutöver förekommer enstaka aspar, granar, rönnar och tallar. Fältskiktet består oftast av blodrot, ekorrbär, gråstarr, hundstarr, hönsbär, odon, stjärnstarr m m. Inom området finns en mindre vattensamling med torvstränder. Stränderna består i huvudsak av klippor.

Mål och åtgärder: Området får utvecklas fritt från åtgärder från förvaltarens sida.

SKÖTSELOMRÅDE 12

Beskrivning: Liten igenväxande äng (bild 11 och 45). Vegetationen är till största delen av fuktängskaraktär med blekstarr, hundstarr, knapptåg, knägräs, stagg, vårbrodd, ängsfryle och liknande. Ängens södra del är torrängsartad och har en betydligt rikare flora liknande den som finns inom skötselområde 9. Området växer numera igen med ris (ljung, kråkris, odon) och små buskar (framför allt nypon och slån).

Mål: Ängen bör i mån av möjlighet hållas öppen.

Åtgärder: Utöver fårbetet fordras viss röjning. Småbuskarna på de öppna ytorna bör helt tas bort medan de stora apel- och hagtornsbuskagen i huvudsak lämnas orörda.

2.5.3 Betesområde III (Bringebärsholmen, skötselområde 13-14, karta 1 och 2)

Betestid: Hela året. Betesuppehåll bör göras om möjligt vart femte år, dock först efter överenskommelse med arrendatorn.

SKÖTSELOMRÅDE 13

Beskrivning: Större delen av Bringebärsholmen. Området är bergigt och präglas av hållmarker rika på sprickor, sänkor och små klåvor. Dessa är bevuxna antingen med ljung- eller gräshedsartad vegetation eller med täta snår av en, brakved och rönn. I sydväst finns en stor blockmark (svallad morän). Längs denna är stranden blockig (bild 15) medan området i övrigt har klippstränder, som i norr är mycket branta.

Mål och åtgärder: Området får utvecklas fritt från åtgärder från förvaltarens sida. Dock skall röjningar utföras på slänt i nordost enligt betesplan.

SKÖTSELOMRÅDE 14

Beskrivning: Ängsmark på skalblandad sand (bild 13 och 47*). De övre, nordvästra delarna är torra, de nedre delarna är friska till fuktiga med högrötsvegetation av bl a kärrtistel, humleblomster, rödsvingel, rödven, småstarr, stagg, tuvtåtel, älggräs och ängsgröe eller med lågvuxen fuktängsvegetation av bl a darrgräs, hirsstarr, hårstarr, knägräs, slankstarr och vildlin. Ängens friska till fuktiga delar är delvis rätt starkt igenväxta med apel, en, nypon, olvon och rönn. På norra delen av ängen växer en idegran.

Området har till större delen sandstrand och är mycket anlitat som badplats.

Mål: Ängen skall hållas öppen.

Åtgärder: Utöver fårbetet fordras viss röjning. Större delen av - eller hela - buskbeståndet på ängsytan tas bort. Randsnåren i bergskanterna skall dock sparas och idegranen får inte röras.

2.5.4 Betesområde IV (Bringebärsholmen, skötselområde 15, karta 1 och 2)

Betestid: 15 augusti - 1 juni.

SKÖTSELOMRÅDE 15

Beskrivning: Ängsmark på skalblandad sand. Området omfattar en större och en mindre - mycket stenig - äng, som skiljs från varandra av låga hållar. Vegetationen är huvudsakligen av torrängskaraktär. På den större ängen (bild 14 och 48*) finns talrika låga enbuskar och en hel del örnbräken. Mot den norra bergskanten växer på denna äng några stora, trädformiga hagtorn. På östsidan av den större ängen finns sandstrand, som flitigt används som badplats.

Mål: Ängsmarken skall hållas öppen.

Åtgärder: Utöver fårbetet fordras för närvarande inga åtgärder, men man bör tillse att enen inte får möjlighet att ytterligare öka sin areal. Eventuellt framtida busk uppslag skall tas bort.

2.5.5 Betesområde V och VI (Västra delen av Korsön, skötselområde 16-24, karta 1 och 2)

Betestid: Betesområde V 15 augusti - 1 juni; Betesområde VI, hela året. Betesuppehåll bör om möjligt göras vart femte år dock först efter överenskommelse med arrendatorn. På skötselområdena 16 och 17 förekommer f n inget bete och stängsel har satts upp i branten öster om skötselområde 17 för att hindra fårens passage.

SKÖTSELOMRÅDE 16

Beskrivning: Hällmark med block- eller klippstränder.

Mål och åtgärder: Området får utvecklas fritt från åtgärder från förvaltarens sida.

SKÖTSELOMRÅDE 17

Beskrivning: Torräng på skalblandad sand, i sydväst med små bergspartier (bild 53). Ängsvegetationen består av bl backglim, backsmörblomma, blodnäva, bockrot, gullviva, gulmåra, luddhavre, rödsvingel, rölleka, slätterfibbla, svartkämpar, trift och ängshavre. På ängen ligger en husgrund och en sommarstuga, som med omgivande mindre markområde är undantagen från reservatsbildningen. Mot det branta berget i skötselområde 18 finns en blockmark med huvudsakligen vittringsblock. Stränderna består till stor del av sand. Området betas f n inte.

Mål: Området bör hållas öppet.

Åtgärder: Om ängen inte kan hållas öppen genom sommarstugeägarens åtgärder bör det i framtiden betas med får. Inga röjningsåtgärder är f n aktuella.

SKÖTSELOMRÅDE 18

Beskrivning: Brant bergsområde med hållmark. Vid foten av berget finns i sydöst en blockmark (vittringsblock) med snår av apel, björk, hagtorn, nypon och slån. Stränderna är klippiga och mestadels branta. I sydöst, vid stranden av Korsöbukten står ett förfallet redskapsskjul (bild 21, bakgrund).

Mål och åtgärder: Åtgärder vidtas enligt 3.2 i övrigt får området utvecklas fritt från åtgärder från förvaltarens sida. Skjulet bör borttagas om markägaren samtycker.

SKÖTSELOMRÅDE 19

Beskrivning: Ängsmark på skalblandad sand, de högst belägna delarna med en mindre blockmark (bild 22 och 23). Vegetationen mer eller mindre torrängsartad med backtrav, blodnäva, fårsvingel, gulmåra, luddhavre, sandnarv, ängshavre och liknande. På blockmarken, i ängskanter o dyl finns randsnår med getapel, hagtorn, liguster, nypon, rönn och slån och med en delvis ganska rik örtflora. Här och var på ängsmarken är busk uppslaget ganska rikligt (bild 22).

Mål: Området skall bibehållas öppet.

Åtgärder: Området skall får betas. Buskar på ängsyterna skall tas bort medan randsnåren lämnas kvar. Eventuellt framtida busk uppslag tas bort fortlöpande.

SKÖTSELOMRÅDE 20

Beskrivning: Bergsområde, till större delen med hållmark. I norr finns dock en större blockmark (svallad morän) med ensnår.

Mål och åtgärder: Området får utvecklas fritt från åtgärder från förvaltarens sida.

SKÖTSELOMRÅDE 21

Beskrivning: I väster en smal dal mellan bergen där marken består av skalblandad sand (bild 21 och 24). Vegetationen är där torräng med bl a blodnäva, fårsvingel, gulmåra, gullviva, rödsvingel, smultron och trift. I bergskanter och liknande finns randsnår av hagtorn, nypon och slån och särskilt i norr märks dessutom ett visst busk uppslag på själva ängsytan. På den blockrika marken på slutningen i sydöst finns ett område med ljunghed (bild 25), som sakta växer igen med framför allt en och björk.

Mål: Området skall hållas öppet.

Åtgärder: På ängsytan växande buskar skall tas bort medan randsnåren lämnas i huvudsak orörda. På heden tas alla träd bort och enbuskarealen minskas med omkring 50 % jämfört med förhållandena 1976, varvid särskilt småbuskarna och missprydande större exemplar tas bort (Se fotodokumentation).

SKÖTSELOMRÅDE 22

Beskrivning: I huvudsak bergsområde med hållmark. I områdets centrala del finns små områden med lågvuxen hedbjörkskog med risdominerat fältskikt. I sydväst finns på blockrik mark ett mindre område med enbuskrik fukthed med bl a blodrot, ljung, kråkris och pors. Nedanför branten nordöst om Korsö kyrka finns blockmark (vittringsblock och svallad morän) med en del buskar såsom getapel, hagtorn, nypon och olvon. Strandlinjen utgöres, med undantag för några små blockstränder, av klippor.

Mål och åtgärder: Området får utvecklas fritt från åtgärder från förvaltarens sida.

SKÖTSELOMRÅDE 23

Beskrivning: Torr till frisk ängsmark på till större delen djup, sandig och skalblandad jord (bild 27). På mark med någorlunda god vattentillgång är vegetationen förhållandevis högvuxen och domineras av luddhavre med mer eller mindre starkt inslag av hundäxing, luddtåtel, rödsvingel, rölleka, smörblomma, svartkämpar, ängsgröe och ängssyra. På torrare partier dominerar i stället blodnäva, fårsvingel, gulmåra, rödsvingel och rödven. Ängsmarken kantas av delvis tämligen mäktiga randsnår av hagtorn, nypon och slån. På ängsytan finns dessutom en del nypon- och slånbuskar.

I den nordvästra delen av området finns i bergsbranten det imponerande rasområdet, som kallas Korsö kyrka (bild 26). Det består av jättelika block som genom vittring sprängts loss från bergväggen.

Den sydöstra delen av området är bevuxen med en låg risig björkskog.

Mål: Ängsmarken skall hållas öppen.

Åtgärder: Alla buskar skall tas bort från ängsytan. Randsnåren bör i huvudsak lämnas kvar, men där de är särskilt breda kan en viss minskning göras. Vidare bör en del buskage kring Korsö kyrka tas bort så att denna friläggs. En del större buskar bör dock sparas. Björkskogen i sydost behöver inte åtgärdas.

SKÖTSELOMRÅDE 24

Beskrivning: Huvudsakligen hällmark men med ett par klåvor med luddhavredominerad torräng på skalblandad sand. Ängsmarken växer numera igen med nypon, slån och dylikt. Inom området finns bebyggelse (fritidshus) på tre ställen och marken närmast husen är undantagen från reservatsbildningen. Området är inhägnat och bete förekommer inte.

Hål och åtgärder: Fritidsbebyggelsen gör området ointressant för reservatsbildningens syfte och kan lämnas utan åtgärder från förvaltarens sida. Staketet bör förses med stättor.

2.5.6 Betesområde VII (Östra delen av Korsön, skötselområde 25-29)

Betestid: 15 augusti - 1 januari. Betesuppehåll bör om möjligt ske vart femte år, dock först efter överenskommelse med arrendatorn.

SKÖTSELOMRÅDE 25

Beskrivning: Längst i väster löper en klåva tvärs över ön från norr till söder och jordmaterialet är där skalblandad sand. Vegetationen är till större delen en torräng (bild 28 och 29) med bl a backnejlika, blodnäva, darrgräs, fårsvingel, grusstarr, gullviva, luddhavre, käringtand, rölleka, trift, vårbrodd och ängsgröe. I söder övergår denna torräng gradvis i fuktig högrötsäng som avslutas med en smal remsa saltäng dominerad av salttåg och rödsvingel. På den blockrika, grusiga marken längs Korsöns sydsida (bild 31, 54 och 55) är vegetationen omväxlande av ljungheds- och torrängskaraktär. I regel dominerar torrängen närmast stranden och ljungheden längre upp i sluttningen (bild 31). Ned undantag för enstaka enar och några solitära alar nära stranden saknar hela detta skötselområde träd- och buskskikt.

På nordsidan av torrängen finns en sandstrand, som är mycket väl lämpad för bad och flitigt besökt. I anslutning till badplatsen har man under sommaren 1976 satt upp en byggnad inrymmande två toaletter och ett soprum. På öns sydsida består stranden i väster av finsediment, i öster av klapper.

Mål: Området skall behålla sin öppna ängs- och hedkaraktär.

Åtgärder: För närvarande fordras inga åtgärder utöver fårbetet. I framtiden eventuellt uppkommande busk uppslag tas bort.

SKÖTSELOMRÅDE 26

Beskrivning: Bergsområde med hållmark. Hällen är, särskilt i norr, ganska starkt uppklyftad och i sprickorna finns block rika lösa avlagringar med i allmänhet rönndominerad lövskog eller med en, björk och rönn igenväxande ljunghedsfragment (bild 56).

Mål och åtgärder: Området får utvecklas fritt från åtgärder från förvaltarens sida.

SKÖTSELOMRÅDE 27

Beskrivning: Ängsmark på skalblandad sand eller – närmast stranden - finsediment (bild 30, 57 och 58*). Centrala delen av området är en saltäng dominerad av salttåg och med ett havssävkärr i mitten. Däromkring finns frisk till fuktig fastmarksäng med bl a knapptåg, kärrgröe, plattstarr, småstarr, tuvtåtel och älggräs. Kring högrötsängen och i sluttningen upp mot nordväst är vegetationen torrängsartad med blodnäva, fårsvingel, gulmåra, ängshavre och liknande. På ängsytan finns en del småbuskar, framför allt nypon och slån. På sluttningen mot berget i sydost finns fukthedsartad vegetation med stark dominans av ljung. I bergskanterna i nordväst och sydöst finns en delvis ganska omfattande och närmast skogsartad randvegetation med busk- och trädskikt av getapel, hagtorn, nypon och slån. Fältskiktet präglas framför allt av stor rikedom på gullviva och i övrigt finns där bl a hundloka, korallrot, lundgröe, nejlikrot och stinknäva. På nordsidan av ängen ligger ett isolerat bergsparti med hållmark.

Stränderna består till större delen av stenblandad sand och anlitas som badplats.

Mål: Ängsmarken skall hållas öppen medan randskogen bör bevaras intakt.

Åtgärder: Småbuskar på ängsytan skall tas bort och i framtiden eventuellt uppkommande buskar avlägsnas successivt. Randskogen skall lämnas orörd.

SKÖTSELOMRÅDE 28

Beskrivning: Lågt bergsområde med hållmark.

Mål och åtgärder: Området får utvecklas fritt från åtgärder från förvaltarens sida.

SKÖTSELOMRÅDE 29

Beskrivning: Blockrik morän, till större delen med heltäckande, starkt ljungdominerad fukthed (bild 32 och 59). Förutom ljung finns där bl a blodrot, hirsstarr, kruståtel, krypvide, kråkris, pillerstarr och pors. Heden är fri från större träd och buskar, men där finns enstaka enar och en del aspsly. Heden kantas i söder av en smal remsa av torrängsartad vegetation på blockrik mark. I öster finns dessutom ett litet kärr med blodrot, brunven, hartmansstarr och småstarr.

Mål: Området skall hållas fritt från träd och buskar.

Åtgärder: Utöver fårbete fordras f n inga åtgärder. I framtiden eventuellt uppkommande träd

och buskar skall tas bort. Enstaka enar kan tolereras men en markant ökning bör motverkas.

2.5.7 Betesområde VIII (Norra Fotstillen, skötselområde 30-33)

Betested: Hela året. Betesuppehåll bör om möjligt göras vart femte år, dock först efter överenskommelse med arrendatorn.

SKÖTSELOMRÅDE 30

Beskrivning: Flackt hållmarksområde, i jordfyllda sprickor och sänkor med starkt fågelpåverkad vegetation. Stränderna är klippiga.

Mål och åtgärder: Området får utvecklas fritt från åtgärder från förvaltarens sida.

SKÖTSELOMRÅDE 31

Beskrivning: Smal dalgång som löper tvärs över ön från nordost till sydväst. Dalbotten är täckt av skalblandad sand och hyser en mer eller mindre ängsartad vegetation, som i öster är av torrängskaraktär, i väster av samma typ som de friska till fuktiga ängspartierna inom skötselområde 14. Ingen nämnvärd buskvegetation förekommer (bild 17 och 18)..

I öster finns en liten sandstrand, som erbjuder goda badmöjligheter och under sommaren är flitigt besökt. Stranden i väster är blockig.

Mål: Området skall hållas fritt från träd och buskar.

Åtgärder: För närvarande fordras inga åtgärder utöver fårbyte. Eventuellt framtida busk uppslag skall tas bort.

SKÖTSELOMRÅDE 32

Beskrivning: I huvudsak av samma typ som skötselområde 30. I en sänka mitt på området finns ett parti med mer eller mindre sammanhängande fukthet med ljung, kråkris, blodrot, knapptåg, småstarr, stjärnstarr m m. På heden finns en del enbuskar.

Mål: Området bör i sin helhet få förbli öppet.

Åtgärder: För närvarande fordras inga åtgärder utöver fårbetet. Eventuellt mer omfattande busk uppslag på heden bör tas bort.

SKÖTSELOMRÅDE 33

Beskrivning: Södra delen av Norra Fotstillen. Ängsmark på skalblandad sand omväxlar med låga, mjukt rundade bergspartier (bild 19 och 20). Ängsvegetationen är i huvudsak av torrängstyp, men nära stranden i väster är den större av ängarna fuktig och hyser en frodig

vegetation med bl a blankstarr, bäckmärke, frossört, källört, oxstarr, plattstarr och småstarr. Buskvegetationen är inskränkt till några få mer eller mindre krypande enar. Stranden är klippig med undantag för en mindre sträcka i nordost, där det finns sandstrand med badmöjligheter.

Mål: Ängsmarken skall hållas öppen.

Åtgärder: För närvarande fordras inga åtgärder utöver fårbeta. I framtiden eventuellt uppkommande busk uppslag skall tas bort.

2.5.8 Betesområde IX och X (Södra Fotstillen, skötselområde 34)

Betestid: Norra delen, betesområde IX, hela året. Södra delen, betesområde X, 15 augusti - 1 juni. Tillgången på bete är mycket liten. Betesuppehåll bör om möjligt ske vart femte år, dock först efter överenskommelse med arrendatorn.

SKÖTSELOMRÅDE 34

Beskrivning: Ön domineras av starkt fågelpåverkad hållmark (bild 49). På dess västsida finns dock ett förhållandevis stort område med blockmark (svallad morän). Finare jordmaterial finns endast på öns södra del. Vegetationen på dessa partier är dels torrängsartad (bild 51 och 52), dels saltäng med dominans av salttåg. På saltängen finns ett stort bestånd av strandmaltört (bild 50).

Strandlinjen upptas på västsidan av blockstrand och på östsidan av klippor. I sydväst finns några små partier med sandstrand varav en del lämpliga som badplatser och livligt frekventerade.

Mål: De små ängspartierna skall hållas fria från träd och buskar.

Åtgärder: Inga åtgärder fordras utöver fårbetet. Eventuellt framtida busk uppslag skall tas bort.

5 ÅTGÄRDER FÖR FRILUFTSLIVET (karta 2)

5.1 Promenadstråk

Under sommaren 1976 har ett promenadstråk märkts ut på Hjärterön från skötselområde 6 längs västsidan av inägorna kring bebyggelsen och fram till skötselområde 9. Märkningen består av små skyltar (pilar) på cirka 1,5 m höga stolpar.

Ett promenadstråk bör vidare utmärkas från Korsöbukten fram till Korsö kyrka. Man bör härvid utnyttja den gamla stigen, som i nödig omfattning röjes fri från ris, buskar och småträd. Märkning torde bli överflödigt, eftersom en sådan stig ändå blir lätt att följa; den bör dock givetvis utmärkas på informationstavlorna. Denna stig kan med fördel och med ringa åtgärder fortsättas till den norra viken i skötselområde 25. Nödvändiga grindar och stöttor finns redan på plats.

Sträckningen av dessa två promenadstråk har märkts ut på karta 2.

3.2 Toaletter och sopkärl

Under sommaren 1976 har två små byggnader inrymmande vardera två toaletter och ett soprum med sopkärl uppförts. Den ena finns på Hjärterön inom skötselområde 9, den andra på Korsön inom skötselområde 25.

Ytterligare en sådan byggnad bör uppföras vid Korsöbukten, lämpligen inom skötselområde 18, där det gamla förfallna redskapsskjulet kan tas bort för att lämna plats åt denna inrättning. Härutöver är inga anordningar av detta slag aktuella. Vid fall av kraftigt ökad nedskräpning bör man dock överväga att sätta upp ytterligare sopkärl. Tänkbara platser är i första hand: Hjärterön inom skötselområde 3, Norra Fotstillen i östra delen av skötselområde 39 och Korsön inom skötselområde 27.

3.3 Informationsskyltar

Informationsskyltar skall, i enlighet med reservatsföreskriftema punkt C, sättas upp längs öarnas stränder på sådana platser där besökare i första hand uppehåller sig. Förslag till lämpliga placeringar har utmärkts på karta 2.

3.4 Angöringsplatser för båtar

Angöringsplatser för båtar bör anordnas genom att stålkrampor eller dylikt slås fast i berget på lämpliga platser. Förslag till sådana har märkts ut på karta 2.

Bilaga 1 Tabellsammanställning över vissa skötselåtgärder m m

Symboler och förkortningar: () åtgärder utan aktualitet, realiseras vid behov, 0 inga åtgärder, 2 sekundärt intresse, ps prioriteras vid städning (jfr 2.4!), r röjning, su särskild uppsikt över vegetationsutvecklingen.

Skötsel- område	Läge	Betes- område	Fårbete	Övriga åtgärder
1	Hjärterön	I	15 augusti - 1 juni	su
2	"	I	"	su
3	"	I	"	0, (r)
4	"	I	"	su
5	"	I	"	su
6	"	I	"	(r), ps
7	"	II	Hela året	0
8	"	II	"	0
9	"	II	"	(r), ps
10	"	II	"	(r)
11	"	II	"	0
12	"	II	"	r 2
13	Bringebärsh	III	"	0
14	"	III	"	r, ps
15	"	III	"	(r), ps
15	"	IV	15 augusti - 1 juni	(r), ps
16	Korsön	VI	Hela året	0
17	"	VI	"	(r)
18	"	VI	"	(r)
19	"	VI	"	r, ps
20	"	VI	"	0
20	"	V	15 augusti - 1 juni	0
21	"	VI	Hela året	r, ps
21	"	V	15 augusti - 1 juni	r, ps
22	"	VI	Hela året	0
23	"	VI	"	r
24	"	VI	"	0
25	"	VII	15 augusti - 1 juni	(r), ps
26	"	VII	"	0
27	"	VII	"	r, ps
28	"	VII	"	0
29	"	VII	"	(r)
30	N Fotstillen	VIII	Hela året	0
31	"	VIII	"	(r), ps
32	"	VIII	"	(r)
	"	VIII	"	(r)
34	S Fotstillen	IX	"	(r)
	" X	15 augusti - 1 juni	(r)	

Bilaga 3

BETESPLAN för naturreservatet Hjärterön se även karta 2)

1 Norra delen av Hjärterön

Betestid: 15 augusti - 1 juni. Rójningar behövs göras utefter stigen från bebyggelsen genom dalgången västerut mot Koskär (utföres och bekostas av nyttjanderättshavaren) samt utefter stigen längs västra stranden norrut till gränsen mellan fastigheterna 1:2 och 1:3 (utföres av förvaltaren).

2 Södra delen av Hjärterön

Betestid: Hela året. Rójningar i mån av behov utföres av nyttjanderättshavaren. Inga större rójningsarbeten kan emellertid bli aktuella. Grind längs stigen på västsidan mot område 1.

3 Bringebärsholmen, större delen

Betestid: Hela året. Rójningar behövs på slänt i nordost (utföres av förvaltaren).

4 Bringebärsholmen, grässlänt i öster

Betestid: 15 augusti - 1 juni. Försiktiga rójningar av en. Grind mot klapperavlagringar i väster och eventuellt mot angöringsplats strax söder om det avgränsade området.

5 Korsön, mindre badvik

Betestid: 15 augusti - 1 juni. Grind mot ängsmarken i söder.

6 Korsön, västra delen

Betestid: Hela året. Omfattande rójningar behövs i de centrala delarna (utföres av förvaltaren). Grind mot område i öster.

7 Korsön, östra delen

Betestid: 15 augusti - 1 januari. Rójningar i dalgången angränsande till område 6 (örtvegetation på skalgrusunderlag) samt längs vikarna i öster. Rójningarna utföres av förvaltaren.

8 Norra Fotstillen

Betestid: Hela året. Inga rójningar behövliga.

9 Södra Fotstillen, norra delen

Betestid: Hela året. Inga rójningar behövliga. Grind mot badområde i söder.

10 Södra Fotstillen, södra delen

Betestid: 15 augusti - 1 juni. Ytterst liten tillgång till bete. Inga röjningar behövliga.
Betning förutsättes äga rum med får.

Vid röjningarna inom de angivna områdena skall skonas vegetation av de ädla lövträden samt olvon, hassel och nypon. Viss taggvegetation som hör samman med skyddsvärda trädbestånd eller buskage bör sparas för fågellivet.

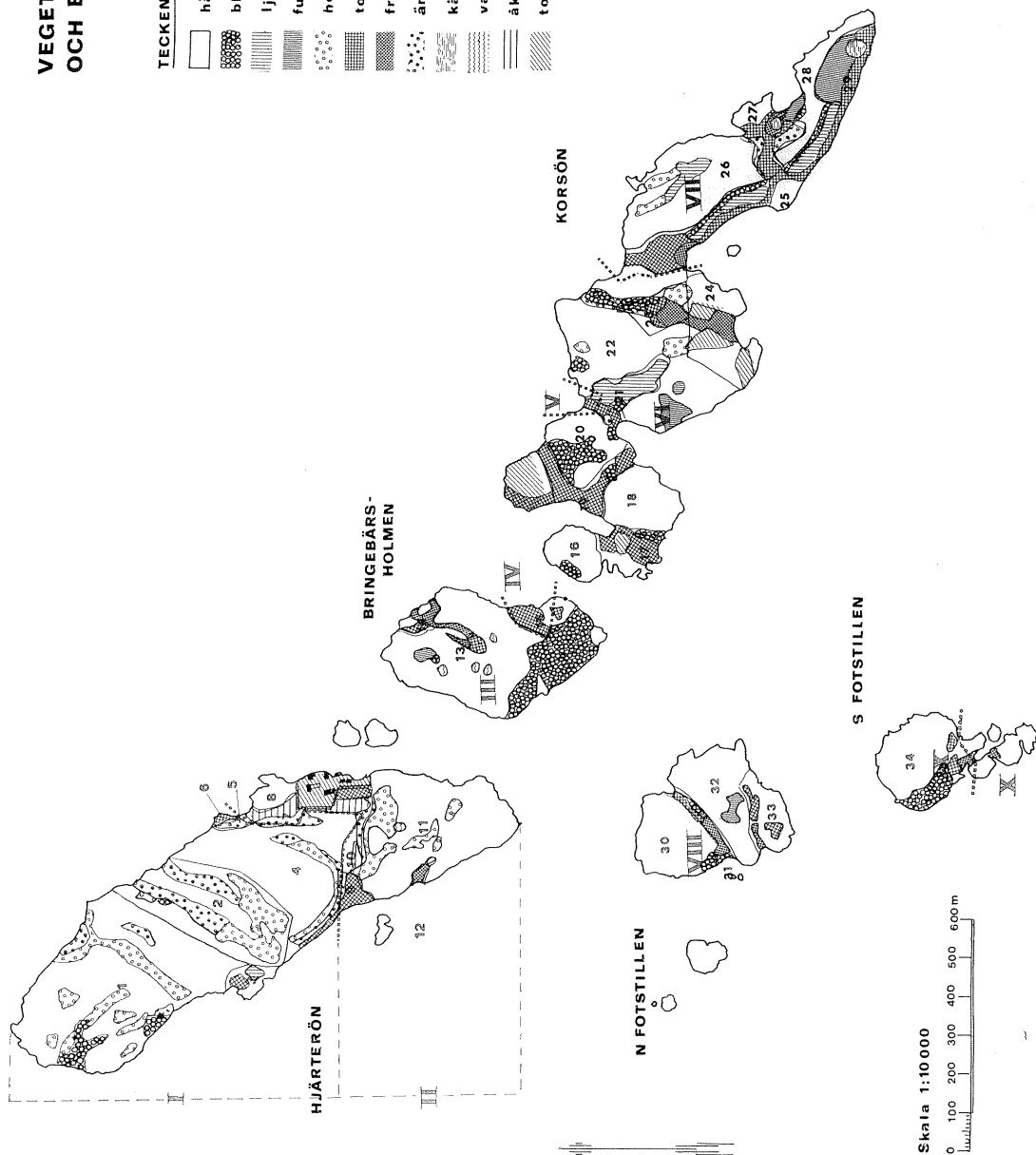
De röjningar som förvaltaren skall utföra enligt denna skötselplan är att anse som engångsarbeten, varefter igenväxning skall motverkas genom betesåtgärder.

De stängsel och grindar, som är motiverade av naturvårdshänsyn (på kartan markerade med rött), skall bekostas, uppsättas och underhållas av förvaltaren. För stängsel mot enskild mark är nyttjanderättshavaren i alla hänseenden ansvarig.

VEGETATION, SKÖTSEL- OCH BETESOMRÅDEN

TECKENFÖRKLARING

	hällmark
	blockmark
	ljunghed
	fukthed
	hedlövsskog och -snår
	torräng
	frisk till fuktig äng
	ängslövsskog
	kärr
	vatten
	åkervall
	tomtmark

ANORDNINGAR FÖR BESÖKANDE, SKÖTSEL- OCH BETESOMRÅDEN

TECKENFÖRKLARING

- stängsel/genomgång
- H angränsningsplats
- T toalett
- S sopstall
- informationstavla
- promenadstråk
- tomtom
- II betesområde

Skala 1:10 000

